

Dorp in actie

Het is net een wip. Neem een groot autoverhuurbedrijf. Dat wil een nieuwe locatie, en kiest voor de Molenkade in Duivendrecht. Het autoverhuurbedrijf drukt de wip aan hun kant zwaar naar de grond: er zal een historisch pand moeten worden afgebroken. Tot hun verbazing hangen de bewoners van de Molenkade opeens hoog in de lucht. In de krachtmeting die volgt proberen zij zichzelf naar beneden te krijgen, tot tenminste de beginstand. In Duivendrecht kunnen ze dan zeker rekenen op extra druk van Ans Quirijnen-Cocx. Officieel is zij de secretaris van de Stichting Oud-Duivendrecht (SOD); vooral is zij de nooit stilzittende spin in een web van actieve dorpsbewoners.

Ans Quirijnen is het type organisator dat onmisbaar is bij welk burgerinitiatief dan ook. Ervaring deed ze op bij de Amsterdamse belangenvereniging Vrienden van de Binnenstad. Het idee om stadswandelingen te organiseren en historische panden open te stellen voor publiek, Open Monumentendag, is daar geboren. In 1976 verhuist ze van Bos en Lommer naar Duivendrecht. Onmiddellijk zet zij zich vol in: in het schoolbestuur, in het kerkbestuur van de Urbanusparochie, voor de VVE Waddenland en als initiatiefnemer van een tennisvereniging.

Op de dag dat ze haar loopbaan als onderwijzeres met een groot feest op school afsluit, krijgt ze het befaamde telefoontje van dorpsgenoot Jo Blom: 'De Antoniushoeve en de Sophiahoeve worden afgebroken, we moeten iets doen.' Ze voegt zich zonder nadenken bij nog zo wat verontruste bewoners en neemt ondanks een broze gezondheid, een voortrekkersrol in de strijd tegen de gemeente. Pastoor Laan en zijn kerkbestuur hadden eerder kunnen voorkomen dat een nieuw spoor dwars door de pastorie (het oudste gebouw van Duivendrecht!) zou lopen. Dan moest het toch ook mogelijk zijn die boerderijen en de twee boeren die er nog woonden te redden.

Ans herinnert zich: 'Toen de rechter besliste dat de twee het recht hadden tot hun dood op hun boerderij te wonen, heb ik even staan huilen, de enige keer in al die jaren. Hiervoor studeerde ik kunstgeschiedenis, architectuur, de hele bliksemse boel, plus alle erfgoedcursussen die er waren. Ik stond ermee op en

Spin in het web Stichting Oud-Duivendrecht

Ans Quirijnen

ging ermee naar bed. Ik wilde zo dat het lukte.' In de kringen van historici wordt ze 'de mevrouw van de Antoniushoeve.'

Het is bijna een baan, maar ze doet het, met haar man Hans als rechterhand, vrijwillig, 'met soms eigen geld toe.' Dat ene telefoontje blijkt achteraf gezien het startsein te zijn geweest van een uitwaaiende hoeveelheid activiteiten rond het cultureel erfgoed van Duivendrecht. In het besef dat het behouden van de twee boerderijen het dorp een gezicht heeft gegeven, gaan Ans en haar stichting onvervaard verder. Dankzij haar goede contacten met de Rabobank komt er ter nagedachtenis van de laatste boer van de Antoniushoeve, Ferd van Schaick, langs de busbaan een bankje met uitzicht op weide, kerk en boerderijen. Wandelen langs historisch Duivendrecht wordt cultureel aanbod. Natuurlijk maakt Ans deel uit van de commissie die het gemeentelijke beleid inzake cultureel erfgoed voorbereidt. De Open Monumentendagen worden georganiseerd onder auspiciën van alweer de SOD, en dus Ans Quirijnen. Je kunt haar op die dagen niet missen. Snel en veel pratend is ze overal. Ieder jaar weer weet ze bakker Out uit Ouderkerk over te halen zijn beroemde turfjes naar Duivendrecht te brengen.

Tegen Ans 'nee' zeggen, blijken weinig mensen te kunnen. Het klinkt allemaal te redelijk en gewoon wat ze vraagt. 'We hadden geld nodig, voor het onderzoek van de Stichting Historisch Boerderij - Onderzoek. Ik geloof dat ik het zelf verzonnen had. We hadden vier mooie oude foto's van Duivendrecht. Van de kerk en van een paar boeren huisjes, met ervoor een melkbus in de sneeuw. De drukker van het dorp was net zijn bedrijf Schaap en Zandvliet, nu Schaap, begonnen. Ik zei tegen hem: "Je moet iets voor ons doen." Met de nadruk op moet. "Er worden boerderijen bedreigd en bij de intocht van Sinterklaas willen we ansichtkaarten verkopen om die te redden". Ik moet er eigenlijk nog om lachen. Die kaarten moesten natuurlijk in een wikkel, met de naam van de Stichting Oud-Duivendrecht erop. "Als tegenprestatie mogen jullie er dan 'Ontworpen of Gedrukt door Schaap' opzetten", zei ik. En zo geschiedde. We hebben er zoveel verkocht dat we de helft van het bedrag voor het onderzoek konden betalen. Ik heb de stichting overgehaald het daarvoor te doen, en dat deden ze. Zo ging dat.'

'Zo ging dat' is een van haar stopwoorden. 'Je moet' is er ook zo een. Praat je met haar over een plan dan heb je binnen de kortste keren een lijst van zaken 'die je moet doen' of mensen die 'je moet' benaderen: De vrouw van de man met wie zij in de Watergraafmeer nog op school heeft gezeten, dat ene bestuurslid. Zo doet zij dat immers ook. Niet te lang over denken maar doen: bellen, een mail schrijven, aanspreken. Inzetten op de toegankelijkheid en bereidheid van mensen om te helpen. En soms bluffen: 'Twee leden van de gemeentecommissie die ging over de toekomst van de hoeves vroegen of we dachten écht iets te kunnen bereiken...' "Maar mijnheer, waarom dacht u dat ik hier zat? Natuurlijk gaan we het halen." Later stond het zo in het verslag van die vergadering. Zo, dacht ik, dat was geen verloren avond.'

De mensen die met haar samenwerken noemen haar liefdevol 'het lopend archief van de Stichting Oud-Duivendrecht'. Na een operatie twee jaar geleden kreeg ze een telefoontje van Marian van der Weele, de toenmalige wethouder

Spin in het web Stichting Oud-Duivendrecht

van Cultuur. 'O, jee, ze gaat me vast iets vragen en dan moet ik zeggen dat ik dat niet kan doen. Maar nee, ze vroeg hoe het met me ging.'

Ans en haar man brengen de eerste week van januari 2020 door boven de poolcirkel, om met familie daar haar vijfenzeventigste verjaardag te vieren. Haar moeder was een sami, haar vader een Nederlandse soldaat die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Noorwegen was gelegerd. De CD-rom met hun verzameling foto's en films van de Antoniushoeve hadden ze ook deze vakantie in de kluis van hun bank gelegd.

Vier maanden later, we zitten dan vanwege Covid 19 een maand allemaal thuis, bericht ze per mail: 'Deze onwezenlijke periode moet volgens Hans en mij absoluut een plek krijgen in het geheel van het project. Wij ervaren o.a. dat juist nú veel bewoners het bankje bij de busbaan, met het schitterende voorjaars-uitzicht op het Weitiespark en de boerderijen, meer dan o o i t gebruiken voor hun dagelijkse toegestane ommetje. Het is nog niet zo vaak bezet geweest. Al die soorten eenden met hun pulletjes, het voelt zo dichtbij de natuur. Het geeft even rust en afstand van alle zorgen en onzekerheden.'

Zo zal ik steeds mails en telefoontjes krijgen. Ze laat weten dat het Weitiespark door woningbouwplannen gevaar loopt. Ze richtte een nieuwe stichting op, Groep RSWI25, die zich sterk maakt voor de inpassing van een nieuw appartementencomplex aan de Rijksstraatweg in het bestaande dorpsgezicht. Ze heeft het drukker dan ooit, zegt ze iedere keer. En dat ze zonder corona al lang langs de Antoniushoeve zou zijn gegaan om een cadeautje voor de net geboren baby te brengen. Ze blijft ook ons project *Met dank aan jou, Antoniushoeve* trouw. Fondsen werven, haar netwerk inzetten, documenten, video's en foto's opzoeken, onze crowdfunding oproep aan heel veel mensen doorsturen, zorgen dat we publiciteit krijgen, et cetera: Ans Quirijnen duwt ons hoog de lucht in.